

(ግብፁ ረገዳግ-ገጠፋጠፋ ፡)

Վերադարձին մէջ հրատարակուելու համար:

ԻՆՉ Է ԱՆՅԱՐԱՆԻ ԲԱՐՈՒՅՈՒՄՆԵՐ

(Հարաւորութիւնն է):

Բարեկամ, ըսաւ Վարդգէսը Սուրբ Գիրքին, ինչի ըսիր թէ սուտ եւ ճշմարիտ քարոզիչները իրենց պատուէն շուտով կը ճանչցուին. կը կամօն խաբարայ քարոզիչներուն պատուէնը ինչի ցուցնել:

Պիտտ աղէկ, ըսաւ Սուրբ Գիրքը, ես անոնց քանի մը տեսակ անունները յիշեցի քեզի, որոնք եթէ աղէկ քննելու ըլլայ մէկը, պիտի տեսնայ անոնց ինտոր գործելու եղանակը, որ անանկով ասանկ վատ անուններու արժանացեր են: Իմ կողմանէս ես չեմ ուզեր որ անանկ ոչինչ անձինքներու բռնանա՞նք ընթացքին վրայ քննութիւն ընելով ժամանակս վատնեմ, ըստ որում աւելի աղէկ կը սեպեմ որ օգտակար նիւթի մը վրայ խօսիմ, քան թէ անոնց վրայ՝ որոնք յարդի ծանրութիւնով արժէք չունին իմ քովս. բայց որպէս զի դուն ալ զգոյշ ըլլաս ան չար մշակներէն, (Փիւ. Գ. 2.) որոնք կ'ուզեն տըգէտները խաբել, պիտի խօսիմ անոնց վրայ՝ քեզի յիշած մէկ քանի գլխաւոր անուններուս կարգով: Բոլոր թէ անոնք կը կոչուին —

1. Սուտ մարգարէներ: (Բ. Պի. Գ. 1.) Ես անունը Պետրոս Եւաքիային բերնովը տրուեցաւ անոնց՝ որոնք իրեզնքին ճշմարիտ վարդապետներու կարգը անցած ցուցնելով, Եստուծոյ եկեղեցիին մէջ գաղտնի մտցուցին կորստական հերձուածողութիւններ ու դժոխային ուսմունքներ, որոնք Եւտարանին սորվեցուցած պարզ եւ դիւրիմաց վարդապետութիւններուն զլստովն դէմ են: Կախնի առաքելական եկեղեցիին հիմը միայն Վրիստոսն էր, ու անկէ 'ի զատ ուրիշ մը չկար դրուած: (ա. Կոր. Գ. 11.) Մէկ մարդ մը փրկուելու համար միայն Վրիստոսի հաւատարմութիւնը: (Գոր. Գ. 31.) Թէ մեղաւորին փրկութիւնը սոսկ շնորհաց պարգէն մըն է առանց մեր գործքերուն եւ կամ անձնական արժանաւորութեանը: (Եփ. Գ. 5-9.) Սակայն առաքելական եկեղեցիին մէջ ելան անանկ 'սուտ առաքելներ' խաբարայ բանուորներ, (Բ. Կոր. Գ. 13.) որ ճշմարտութեան դէմ կենալով (Բ. Կոր. Գ. 8) գործքով արդարութիւն քարոզեցին ժողովուրդին: Ես կորստական մոլորութեանը ճեղքալ Գաղատացոց եկեղեցիին ալ, եւ ուզեց օրէնքով արդարանալ, որուն պատճառով յանդիմանութեան ալ արժանացաւ: 'շնորհքէն ինկած', եւ 'Վրիստոսէն խափանած' կանչուելով: (Գոր. Գ. 4.) Հիմա ալ կան ու պիտի ըլլան անանկ քարոզիչներ՝ որոնք Եստուծոյ Խօսքը ամբարշտութեամբ չըջնելով ժողովուրդին յոյսը ու հաւատքը Վրիստոսէն կը զատեն ու իրենց գործքերուն վրայ հաստատել կու տան: Կան ուրիշ բազմաթիւ մոլորութիւններ ալ եկեղեցիներուն մէջ՝ որոնց վրայ մանրաւոր անհաւար խօսելու հարկաւորութիւն մը չկայ, եւ որոնք շատերը գիտեն: Բոլոր աս մոլորութիւնները աս տեսակ սուտ մարգարէներուն ձեռքովը ներս մտան:

2. Վարձկաններ: (Յով. Գ. 12-13.) Վարձկանը որ հովիւ չէ, միայն իր վարձքը կ'առնէ հօտը արածելուն համար: Ես խօսքը վերաբերական ձեւով մը աղէկ կը յարմարի ան քարոզչ ըսուածներուն՝ որոնք իրենց յանձնուած պաշտօնին մէջ անհաւատարմութիւն կ'ընեն, մանաւանդ անոնք, որ միայն իրենց ապրուստը ճարելու

համար եկեղեցականներ եղած են, առանց սրտերնին գործքերուն հետ կապուած ըլլալու: Չին ուզեր վտանգի մէջ մտնել եւ կամ անձնուրաց ըլլալ Եստուծոյ եկեղեցիին յաջողութեանը համար: Կեղութեան եւ հաւատարմաց ժամերը վրայ գալուն՝ հօտը կը ձգեն ու կը փախչին:

3. Կոյր առաջնորդներ: (Սա. Գ. 16.) Եստուծոյ մտքերը տգիտութեան խաւարովը ծածկուած են: Սրբազան կրօնքին ներքին գործողութիւններուն, Եւտարանին փրկարար վարդապետութիւններուն, սրտին փոփոխութեանը, Եստուծոյ ստորագրեցողութեանը, Եստուծոյ գործքերուն վրայով գլխովն տգէտ են: Եստուծոյ հոգին ան հոգեւոր լոյսը ու հաւատքին աջքը՝ որ անտեսանելին կը տեսնէ: Հոգեւոր ճամբորդութեան մէջ պատահելիք թշնամիներուն ու անոնց դէմ գործածուելիք զէնքերուն վրայով բան մը չեն գիտեր: Շրջամարտութեան ճառագայթներուն վրայ նայելու աջ չունին, անոր առջեւ կը փախչին ու խաւարի մէջ ծածկուելով կ'ուզեն: Հոգեւոր բաները հոգեւոր բաներու հետ յարմարելու կարողութիւնը չունին, ինչու որ իրենք Վրիստոսի միտքը չունին: (ա. Կոր. Գ. 13-16.) Եսանկ եկեղեցականները կը կոչուին կոյր առաջնորդներ, որոնք խել մը կոյրերու առջեւ ինկած կարճ ճամբով խորհրդատու ձգելու կ'առաջնորդեն: (Սա. Գ. 14.)

Ե. Գ. 15.

(Պի. Գ. 16.)

Եւստուծոյ մէկը ըսաւ, ուր որ 13 տարու աղջիկ մըն ալ մտիկ կ'ընէր, թէ բոլոր բաները գիտուածով եղած են, ու աշխարհ ալ սուսկի մը պէս գիշերուած մէջ յանկարծ բուսած է: 'Կուղէի գիտնալ Պարոն', հարցուց աղջիկը թէ՝ 'Սերմը ո՞րեկէ եկաւ':

ՄԵՏՐՈՒՆԵՐ ՀԵՄԵՐ

ՄԵՏՐՈՒՆԵՐ ԳՐԱՏԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Սոյո՞ւնն կ'ըսէ, թէ 'Իմաստուն կնիկները իրենց տունը կը շինեն': Եւ մէն մէկ մայր տուն մը ունի շինելու. ու աս գործը անխափան առաջ տանելը իր անհրաժեշտ պարտքն է: Եւ տունը որ իմաստուն կնիկ մը չունի, անշուշտ պակաս է ընկերական վայելչութիւնէն: Հոս մայրեցի Տիկինը՝ որ իր զաւակները ներկայացուց, որոնց ամէն ալ աղէկ կրթուած՝ համեստ ու խելացի էին, եւ ըսաւ, թէ 'Եստուծոյ իմ գոհարներս են', թէպէտ եւ Վրիստոսեայ մը չէր, բայց Սոյո՞ւնին ըսած իմաստութեան քիչ մը ունէր: Ենիկայ Երարիչին իրեն յանձնած պարտքը չափով մը կատարել էր. վասն զի՝ պարկեշտ, սիրելի ու շնորհալի զաւակներէ ուրիշ ինչ եւ իցէ ծանրագին զարգարանք մը չկրնար ընտանիքի մը զարդը ըլլալ: Եւ մէկ մօր պարքն ու արտօնութիւնն է ասանկ զարգարանքներ պատրաստել ու վայելու:

Եւ մէկ մայր իր զաւակները իմաստութիւնով կրթած ատենը՝ իր Վարդապետին իր Եղբայն ու իր Երկրին համար ալ մեծ յաջողութիւնով գործելու վրայ է. ինչու որ բոլոր ասոնց հիմը ընտանեաց մէջն էր ձգուի: Ընտանիքները մարդոց մեծ մասը կազմող անհատները կը պարունակեն. ուստի առաջին համարները հոս սորվուելու են, թէ չէ յաւիտեան չսորվուած կը մնան: Թէ որ կառավարուելու գործը ընտանիքի մէջ աւելի կատարեալ ըլլուի, Տէրութեան հպատակները աւելի յարմար կ'ըլլան

ողջամիտ օրէնք ունենալ ու անով կառավարուելու:

Իմաստուն կնիկը համբերութիւնով իր գերզաստանը շինած ատենը՝ նիւթ պատրաստելու վրայ է շինելու համար 'Եստուծոյ տունը որ Եկեղեցին է': Իր յատուկ կարողութիւնները աս կերպով գործածելով՝ իր պաշտօնը կը փառաւորէ: Եւ յաջիկա քարերը՝ որոնք իր համբերութիւնով աշխատելով տաշել ու պալատի մը պէս փայլեցուցեր է, Եստուծոյ շնորհքը անոնք Տէրով տաճարը գեղեցկացուանելու պիտի յատկացունէ. որ ատեն ծնողական կանոնին բնաւ նազանդութիւն չընող զաւակը՝ սովորաբար Եստուծոյ իշխանութեանը գլուխ պիտի չիտնարհեցունէ: Աւստի իմաստուն կնիկներ իր տունը շինելով՝ անիկայ յաւիտենականութեան համար շինել է: Եւ նիկայ սկզբունքներ կը հաստատէ, որոնք բնաւ պիտի չհինան. անանկ առաքելութիւններ կը սորվեցնեն, որոնք միշտ հոգիին զարգարանքն ու զգեստին մէկ մասը պիտի ըլլան:

Սոր մը պարտքն է աղօթքով Եստուծոյ հետ կարգաւ ու անիկայ սորվելու. ինչու որ անոր մէջ իր վիճակին ու պարտաւորութիւններուն հարկաւոր հիմնական կրթութիւններ կան: Թէ որ աս գիրքին հետ աղէկ ընտանի չըլլայ, իր բնաւորութիւնը անանկի կը դառնայ որ քիչ կամ շատ ատենին իր ցաւալի միտաներուն ու կործանմանը պատճառ կ'ըլլայ: Իր գործին օգնութիւն ըլլալու համար Եստուծոյ հետ չկարողացող մայրը, չգիտեր թէ ինչ կ'ընէ: Երգարեւ, Եստուծոյ քննութեան փորձող կրակը՝ ամէկ մէկ մօր գործին ինչ տեսակ ըլլալը փորձելու եկած ատենը, մարդկային իմաստութեան յարգը՝ խոտը ու փայտը անդամանելի կործանում մը պիտի բերեն իր անձին: Եւ մէկ մօր պարտաւորութիւնն է շնորհաց ամբողջութեամբ: Երգարեւ բնաւորութեան հիմքը գնելու ատենը՝ բաներ կան ըլլուելու որոնք ինք միտակ չկրնար ընել, ու անոնք ալ ամենէն աւելի խիստ հարկաւոր բաներն են: Եւ մէկ տղի քով բնականաբար բան մը կայ պակաս: Ինչ աղիւ գերազանցողութիւններ ալ որ ունենայ, միշտ շնորհէ ծնելու, նոր սիրտի մը կարօտ է. ու հոգեւոր մաքրութեան մի միայն աղբիւր Վրիստոսի արիւնին աղբիւրն է: Բարեպաշտ մօր մը իր սիրելի զաւակին համար աղօթք ընելը ինչպէս որ իր արտօնութիւնն ալ է, հրեշտակներուն զմայլելով նայելու արժան մէկ տեսարանն է, ու ամէն մէկ մայր ասանկ տեսարան ըլլալու արտօնութիւն ունի: Երգարեւ ասանկ ընտանիքի մը համար անպատմելի օրհնութիւններ կան: Եւ ասանկ նուիրական տեղը որ չափ ալ որ վար վիճակի տեղ ըլլայ՝ կրնանք անշուշտ հաւատալ թէ երկրային այցելուներ Ողորմութեանց Հօրմէն յանձնարարութիւններով շատ անգամ կու գան. ու երբոր թագաւորը իր 'սեփական գանձը ժողով', իրենց տունները աղէկ շինողները գերազանց պայծառութիւնով պիտի զարգարուին:

ՏՂԱՅՈՅ ՀԵՄԵՐ

ՄԱՐԻԱՄ, ՅԱԿՈԲ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԻՆ

(Հարաւորութիւնն է):

Մարիամին ու Յակոբին հայրն ու մայրը զանոնք իրենց հետ առած ուրիշ քաղաք մը գացին քանի մը մղոն հեռու, ուր իրենց մէկ աղջականին տունը շարաւթ մը պիտի մնային: Թէ

որ ժամանակ ունենայի, կրնայի պատմել ձեզի թէ ինչպէս Մարիամ ու Յակոբ իրենց օրերը հոն կ'անցընէին, թէ ինչ նոր տեսարաններ կը տեսնէին, եւ ինչ ճշմարտութիւններ նոր կը լսէին. բայց հիմա միայն մէկ տեսարանի մը վրայօք պիտի ըսեմ:

Եւ քաղաքի ժողովատուն ըսուած մեծ տունը գացին, ուր որ շատ բազմութիւն կար: Սրահին (սալ) մէկ ծայրը տախտակամածը (սեփ) միւս տեղերէն բարձրէկ էր. եւ աս բարձր տեղը կը նստէին մէկ քանի մարդիկ՝ որ շատ զբաղեալ կ'երևային, ոմանք ձեռքերնին գիրքերով եւ ոմանք ալ թուղթերով. եւ մէկիկ մէկիկ ոտք կ'ընէին ու բարձր ձայնով կը խօսէին: Գիտնի ցած մասին վրայէն ան մեծ բազմութիւնը՝ ոմանք նստած եւ ոմանք կայնած, ան բարձր տեղը եղած մարդկաներուն ըսածին ու շարունակութեամբ մտիկ կ'ընէին: Մարիամ ու Յակոբ լսածներն շատ չէին հասկընար, բայց իրենց նստած տեղէն կրնային տեսնալ գրեթէ բոլոր ան մեծ սրահին մէջ եղող մարդիկները: Աւստի շատ չէին ծանօթանար հոն կենալէն, թէ Եստուծոյ Եւստուծոյ հետ հոն իրեք ժամէն էլէլ մնային: Վերջապէս խօսողները իրենց խօսքը լնցուցին, եւ անկէ հօտը կամաց կամաց արձակեցաւ ժողովը. եւ Մարիամ ու Յակոբ եւ հայրենիքն ու մայրենիքն կրկին աղջականներուն տունը դարձան:

Ո՛հ, որչափ մարդիկ կար ան մեծ սրահին մէջ, ըսաւ պղտիկ աղջիկը:

Շատ մարդիկ կար, Մարիամ, ըսաւ հայրը, սեփակը լցունէ եր, եւ ոմանք ալ զուրը մնացեր էին որ չէին կրնար ներս մտնել: Եւստուծոյ հոն ըլլալուն պատճառը ինչ էր, գիտե՞ք:

Մարիամ կը կարծէր թէ ատենալ խօսները լսելու համար էր:

Եւստ, անանկ էր, ըսաւ հայրը. եւ անոնց ինչ բանի վրայօք խօսելը գիտե՞ք:

Մարիամ իր հօրը մէկ քանի բան ըսաւ որ լսեր եւ միտքը պահէր էր: Ենիկայ կը ցուցունէր թէ ինքը մտիկ ըրեր էր, թէ Եստուծոյ մեծ մասը չէր հասկընար, ինչպէս որ Յակոբ ալ:

Արեւմտ անոր վրայօք քիչ մը բան ըսեմ ձեզի, ըսաւ հայրենիքն. թէ որ զուր մէկ քանի տարի աւելի ողջ մընաք եւ անանկ տեղ մը երթաք, զուր լսածնիլ ինծի պատմելու էք: Գիտե՞ք թէ ես շատ անգամ կը պատմէի ձեզի ան երկիրներուն վրայօք, որոնց խեղճ տգէտ բնակիչները ճշմարիտ Եստուծոյ չեն ծանօթար, հոգալ չատուածներու, փայտէ կամ քարէ շինուած կուռքերու աղօթք կ'ընեն, ու լոնք չեն կրնար օգնել իրենց:

Մարիամ ու Յակոբ չէին մոռցեր ասիկայ:

Եստուծոյ ան բարի մարդկաներուն սիրտերուն մէջ ան խորհուրդները դրաւ իր Սուրբ Հոգեւոր շնորհքով շարունակեց հայրենիքն որ ան խեղճ տգէտ մարդիկներուն ողորմին, եւ ջանք ընեն անոնց սորվեցունելու: Ոմանք իրենց հայրենիքը ձգած հեռու երկիրները գացին, ան խեղճ մարդկաներուն լեզուները սորվեցան, Եստուծոյ լեզունը եւ ուրիշ լաւ գիրքեր անոնց լեզուով տպել տուին, մարդոց խօսեցան եւ քարոզեցին, եւ իրենց կրցածին չափ ամէն կերպով սորվեցուցին անոնց ճշմարիտ Եստուծոյ վրայօք, եւ թէ ինչպէս ինքը իր սիրելի Ողբին աս աշխարհը խրկեց մեղաւորներուն համար մեռնելու: Եւ մարդկաները Մարիամին կ'ըսուին:

(Պի. Գ. 17.)

